

MEVLÂNÂ

—CELÂLEDDİN RÛMÎ—

800.yıl

TÜRKİYE
YAZARLAR BİRLİĞİ

Türkiye Yazarlar Birliđi Yayınları: 30

Toplantı Metinleri: 5

ISBN: 978-975-7382-33-1

ANKARA, Temmuz 2007

Yayın Hakkı: Türkiye Yazarlar Birliđi

Müdafaa Cad. Müdafaa Apt. 10/13 Kızılay/ANKARA
Tel-Fax: (0.312) 417 34 72 - 417 45 70
www.tyb.org.tr tyb@tyb.org.tr

KÜLTÜR ve TURİZM
BAKANLIđININ KATKILARIYLA

Yayınlayan : D. Mehmet DOđAN

Koordinatör : Ahmet FİDAN
Yayına Hazırlık : Osman BAğIŞ

Kapak ve İç Tasarım : Hamza GÜRER
0.555.251 51 73

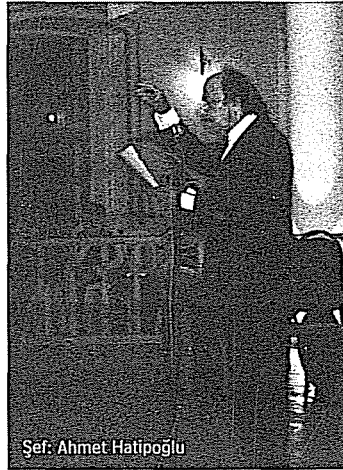
Baskı-Mücellit : İsmat Matbaacılık
Meşrutiyet Cad. 9/7
Kızılay / ANKARA (0312) 425 36 34

Baskı Tarihi : Temmuz 2007, ANKARA

TRT Türk Tasavvuf Mûsikîsi Topluluğu ve Ahmet Hatipoğlu

Fatih KOCA*

Ahmet Hatipoğlu 25 Eylül 1933'te Burdur'da doğmuştur. Babası, Hatip Hoca nâmıyla tanınan ve değerli bir din âlimi olan Mehmet Hatipoğlu, annesi ise Mer-yem Edîbe Hanım'dır. Dedesi Hasan Efendi, Burdur'un Arvalli köyünden gelip Burdur'a yerleşmiştir. Hatip Hoca, dinî sahadaki vukûfiyeti yüksek, dinî konuları aslî hüviyetine uygun olarak halka aktarmayı başarabilmiş, ileri görüşlü bir din âlimi-dir. Bir asır evvel yazmış olduğu bazı eserleri bugün hâlâ canlılığını korumaktadır. Ahmet Hatipoğlu ilk müzik derslerini teori anlamında ortaokulda almaya başla-mıştır. Okulda gösterilen müzik dersleri onun âşina olduğu müzik değildir. Devlet politikası olarak o günlerde okullarda öğretilme-yeye çalışılan müzik, bizim müziğimiz değil Batı Müziği'dir. Yaradan'ın kendisine doğuştan vermiş olduğu bu müzik aşkı, radyo ve muhâfazakâr aile ortamı üçlüsü, üstün kâbiliyeti ve becerisiyle ruhunda oluşturduğu millîlik vasfı, onun, millî olmayan bir müziğe karşı cephe almasına yol aç-mıştır. Ahmet Hatipoğlu'nun bu yıllarda hayran olduğu iki şahsiyet vardır. Birisi Münir Nurettin Selçuk (1900-1981), diğeri ise Hâfız Necmi Rıza Ahiskan'dır (1911-1944). Öğrendiği tüm şarkıla-rı, zamanın lâmbalı radyolarını dinleyerek öğren-miştir. 1955 yılında Ankara'ya gelen Hatipoğ-lu'nun ilk işi Ankara'da müzik dersleri veren bazı

Şef. Ahmet Hatipoğlu

* Türk Din Mûsikîsi Öğretim Görevlisi, Ankara Üniversitesi

derneklere başvurmak olmuştur. İsmail Bahâ Sürelesan'ın (1912-1998) Türk Ocağı'ndaki derslerine kısa zamanda olsa katılmıştır. Mûsikîyi bazı hocaların dışında kendi kendine, hocasız öğrenmiştir. Aslında onun mûsikî nazariyatındaki hocası Arel'in "Mûsikî Mecmuası"dır. Hatipoğlu Ankara Radyosu'nda 1955'te stajyer ses sanatçısı olarak göreve başlamış ve sırasıyla ses sanatçılığı, usûl ve tanbur sanatçılığı, kütüphanecilik, tonmaisterlik ve stüdyo görevleri, koro şefliği ve hocalığı, idarecilik, komisyon çalışmaları ve jüri üyeliği görevlerinde bulunmuştur.

Çeşitli aşamalardan geçildikten sonra Hatipoğlu'nun hazırlamış olduğu resmî gerekçelere binaen 1977'de Ankara Radyosu'nun Gökçen Solak imzalı Program Müdürlüğü'nden çıkan ilk "olur"lu Tasavvuf Mûsikîsi Korosu, TSM Müdürü Orhan Özgediz zamanında Ahmet Hatipoğlu tarafından kurulmuştur. Koronun şefliğini de Hatipoğlu kendisi üstlenmiştir. İkinci koroyu da 1978'de yine kendisi kurmuştur. Koronun oluşumunda Ergun Balcı'nın da emeği zikre değerlidir. Hatipoğlu Radyo'dan emekli olana kadar (1998) koronun şefliğini ve hocalığını yapmış, emekli olduktan sonra da koroyu yönetmiştir, hâlâ da yönetmektedir. Son yıllarda Gazi Üniversitesi'nin kendi adına kurduğu Ahmet Hatipoğlu Tasavvuf Müziği Korosu, Selçuk Üniversitesi Türk Müziği Korosu ve İzmir Devlet Korosu'nun da şefliklerini yapmıştır.

Hatipoğlu bestekârlığa 27 yaşında başlamıştır. İlk eseri, 1960'da "Elin avcumda çiçek taze mine..." isimli semâî usûlündeki segâh eseridir. Eserlerinin bazıları, dergi ve kitaplarda yayınlanmıştır. "Yunus İlahileri" adı altında kendisinin derlediği ilâhilerin notaları içerisinde, eserlerinin bazılarına da yer vermiştir. Ancak tüm eserleri bir külliyyât olarak şu ana kadar yayınlanmamıştır. Tamamlanmamış onlarca eseri de beklemektedir. Bu anlamda bir kitap çalışmasının son safhaya geldiği söylenebilir. Ahmet Hatipoğlu Cumhuriyet Dönemine kadar câmi, tekke, dergâh vb. yerlerde icrâ edilen fakat sonraları unutulmaya yüz tutmuş bazı dinî mûsikî formlarını yeniden canlandırmış, bunun yanında bu alanda yeni eserlere de imza atmıştır. Aslî mekanlarında icrâ edilemese de (câmi ve minâre) bu eserleri konser salonlarında okumuş, okutmuş, gönüllere yeni bir nefes üflemiştir. Hepsinden anlaşılacağı üzere, Hatipoğlu, "gönül seferine" çıkmış ve "gönül fethini" gerçekleştirmiştir. Bestelerinin dışında Türk Mûsikîsi Solfeji, Türk Mûsikîsi Prozodisi, Türk Mûsikîsi'nde Formlar, Besteleriyle Yunus Emre İlahileri, yayınlanmış önemli kitaplarıdır.

Sultânî İsfahan makamını terkîp eden Hatipoğlu 200'ü aşkın, çoğu dinî mûsikî alanında olmak üzere mûsikîmizin her formunda eserler bestelemiştir. Kendi geliştirdiği her biri en az 10 sayfa, 20 ila 40 dakika süren, "yeni büyük formlar"da da eserler bestelemiştir ki "Hicaz Zirgüle Duâ", "Yeseviyye", "Hüzzam Formu", "Uşşak Tevhid" ve "Uşşak Kâr-ı Nâtık" TRT ve farklı korolarda icra edilmiş ve büyük ilgi görmüştür.

Ahmet Hatipoğlu son dönemde unutulmaya yüz tutmuş dinî mûsikîmizi, icrâ bâbında yeniden canlandırma hususunda başarılmayı başarmıştır. Milletimizin kendi öz evlatlarının yapmış olduğu eserleri büyük gayretler neticesinde gün yüzüne çıkarmayı başarmış ve dinletmiştir. O, eski ile yeni arasında bir köprü vazifesi görmüştür. Ahmet Hatipoğlu XX. yüzyılda Türk din mûsikîsine engin hizmette bulunmuş değerli bir büyüğümüzdür. Besteleri, kitapları, yetiştirdiği öğrencileri ve özellikle müziğimize kazandırmış olduğu Yeni Form besteleri buna en güzel örnektir.

Hatipoğlu'nun eserlerinin çoğunluğunda, özellikle dinî mûsikî eserlerine bakıldığında bize yansıyan ilk tema, coşkudur. Eserlerindeki melodilere kendine has kalıpları yerleştirmesindeki âhengin dışında, insanın kalbini titreten ve farklı âlemlere götüren, melodik ve ritmik âhengin varlığından söz edilebilir. Özellikle "zikir" hususunda yapmış olduğu eserleri bunun daha da ötesindedir. Tasavvufta insanın kendisinden geçmesi diye adlandırılan vecd halini, müzikte uygulayan, hem okuyanı hem de dinleyeni aynı frekansa sokabilen bir müzik otoritesi olması, onun en belirgin özelliğidir. O, kendi varlığında bulunan coşkuyu, aşkı insanlara yansıtabilmesi, sahasına bir ömrün adadığının göstergesidir. Çünkü O, tüm ömrünü müziğe, özellikle de dinî müziğe adamıştır. Müziğimizin güzellik dışı melodiler ve seslerle kirlenmeye yüz tuttuğu bir dönemde, Hatipoğlu gibi şahsiyetlerin eserlerine bakıp, yeniden kendimize bir çeki düzen vermemizin gerektiği görüşünü her zaman muhâfaza etmişimdir. O ve onun gibi değerler azdır. Bu değerlerin kadrini bilmek, onların yolunu düstûr edinmek hem kendimiz hem de Türk mûsikîsi için fevkalâde önemli bir gerekliliktir.¹

¹ Fatih Koca, Ahmet Hatipoğlu'nun Hayatı, Eserleri ve Mûsikî Anlayışı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü.İ.F, 2004

10/10/10 10:10:10 10/10/10 10:10:10 10/10/10 10:10:10